

A Conceptual Model for Readiness to Pursue Government as a Platform

Sayyed Mahdi Razavi¹ | Roozbeh Balounejad Nouri*² | Sahar Kousari³ | Fatemeh Saghafi*⁴

1

Vol. 5
Spring 2024
P.P: 139-156

Research Paper

Received:
11 December 2023
Accepted:
10 February 2024

Abstract

Purpose: The electronicization of government has happened in the last fifteen years, and governments have moved from e-government to mobile governments with the advancement of technology. The new generation of governments is the Government as a Platform (GaaP). Since the prediction of emerging technologies is part of futures studies, The Government as a Platform preparedness and implementation model is considered the most infrastructure concept of this technology in this article.

Method: This is a qualitative study which is conducted using the meta-analysis approach to analyze data extracted from different selected sources. In this study, more than 30 sources are selected and used for qualitative analysis and coding .

Results: By categorizing the obtained codes, 65 indexes are formed and classified into seven layers. In this regard, the essential requirements in realizing GaaP are: 1- good governance, 2- government's paradigm shift from service provider to ecosystem leader, 3- cultivating entrepreneurial and startup communities, 4- digital trust, 5- providing the foundation for growth and development, 6- digital transformation and 7- creating a mindset of change and open innovation in society.

Conclusion: The results of this study indicate that there is no a specific version for realizing GaaP in the world. However, considering the specific components, such as digital culture, budget and credits, digital privacy, and digital talent, of a country, the government formulates a customized model for realizing its own version of GaaP. The current model can be used as a guide for policy to entering the future Government as a Platform.

Keywords: Future Approach, Government as a Platform, Digital Transformation, Governance.

1. PhD student of Information Technology Management - Service Management and Technology Development, Faculty of Management, Department of Information Technology Management, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran, sm.razavi@qiau.ac.ir.

2. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Economics, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran, roozbeh_noury@yahoo.com.

3. Assistant Professor, Department of Science Policy, National Research Institute for Science Policy, Tehran, Iran, saharkousarion@gmail.com.

4. Corresponding Author, Associate Professor, College of Management, University of Tehran, Tehran, Iran, fsaghafi@ut.ac.ir.

ارائه الگوی مفهومی آمادگی برای ورود به دولت پلتفرمی

سید مهدی رضوی^۱ | روزبه بالونزاد نوری*^۲ | سحر کوثری^۳ | فاطمه ثقفی*^۴

۱

دوره پنجم
بهار ۱۴۰۳
صص: ۱۵۶-۱۳۹

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۲/۰۹/۲۰
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۱۱/۲۱

چکیده

هدف: الکترونیکی کردن دولت، در پانزده سال اخیر اتفاق افتاده است و دولت‌ها با پیشرفت فناوری، از دولت الکترونیکی به سمت دولت همراه (مبتنی بر موبایل) روی آوردند. نسل جدید دولت، دولت پلتفرمی است. از آنجا که پیش‌بینی فناوری‌های نوظهور، بخشی از آینده‌پژوهی است، الگوی آمادگی و اجرای دولت پلتفرمی به عنوان زیرساختی‌ترین مفهوم این فناوری در مقاله حاضر مورد توجه قرار گرفته است. روش: این پژوهش از نوع کیفی بوده و روش انجام آن، رویکرد فراترکیب برای تحلیل داده‌های مستخرج از منابع منتخب است. در این تحقیق، بیش از ۳۰ منبع برای تحلیل کیفی و کدگذاری انتخاب و استفاده شدند. **یافته‌ها:** با دسته‌بندی کدهای احصا شده، تعداد ۶۵ شاخص شکل گرفت که در هفت لایه طبقه‌بندی شدند. بر این اساس، الزامات اساسی در تحقق دولت پلتفرمی عبارتند از: ۱- حکمرانی خوب، ۲- پارادایم شایسته دولت از ارائه دهنده خدمات به رهبر اکوسیستم، ۳- پرورش جامعه کارآفرین و استارت‌آپی، ۴- اعتماد دیجیتال، ۵- فراهم ساختن زمینه‌های رشد و توسعه، ۶- تحول دیجیتال و ۷- ایجاد ذهنیت تغییر و نوآوری باز در جامعه. **نتیجه‌گیری:** یافته‌ها حاکی از آن است که نسخه واحدی برای تحقق دولت پلتفرمی در سطح جهان وجود ندارد. بلکه، هر یک از دولت‌های دنیا با مؤلفه‌های خاص آن کشور مانند فرهنگ دیجیتال، بودجه و اعتبارات، حریم دیجیتال، استعداد دیجیتال و ... الگویی سفارشی برای تحقق دولت پلتفرمی خود، تدوین می‌کنند. الگوی حاضر می‌تواند به عنوان راهنمای سیاستگذاری برای ورود به دولت پلتفرمی آینده مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: الگوی آینده‌نگر، دولت به مثابه پلتفرم، دولت پلتفرمی، تحول دیجیتال، حکمرانی.

۱. دانشجوی دکتری رشته مدیریت فناوری اطلاعات گرایش مدیریت خدمات و توسعه فناوری، گروه مدیریت فناوری اطلاعات، دانشکده مدیریت، حسابداری و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، قزوین، ایران. sm.razavi@qiau.ac.ir
۲. نویسنده مسئول، استادیار، گروه اقتصاد، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران. roozbeh_noury@yahoo.com
۳. استادیار، گروه سیاست علم، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، تهران، ایران. sahkousarion@gmail.com
۴. نویسنده مسئول، دانشیار، دانشکده‌گان مدیریت، دانشکده مدیریت صنعتی و فناوری، دانشگاه تهران، تهران، ایران. fsaghafi@ut.ac.ir

مقدمه و بیان مسئله

دولت پلتفرمی^۱ امکان هماهنگی چندین نهاد را برای دستیابی به یک هدف مشترک فراهم می‌کند (Bender & Heine, 2021). مفهوم کل نگر این الگو از دولت بر استفاده از فناوری های دیجیتال برای ادغام خدمات مختلف متمرکز است. شایان ذکر است که یک پلتفرم واحد، سبب خدمات عمومی را هماهنگ می‌کند و به موجب آن دولت به عنوان ارائه‌دهنده پلتفرمی با مؤلفه های قدرتمند برای ارائه خدمات مختلف عمل می‌کند (Bender & Heine, 2022). این رویکرد، دولت را به عنوان یک پلتفرم باز می‌بیند که در آن افراد داخل و خارج از دولت می‌توانند نوآوری کنند و خدمات عمومی بهتری را ایجاد نمایند (Kuhn, Dallner, et al., 2022). توسعه سیستم تعامل الکترونیکی بین‌بخشی به عنوان یکی از مکانیسمهای معرفی این مفهوم باید در نظر گرفته شود (Olegovna, 2022). اگر هر یک از وزارتخانه ها، شکاف موجود در اجرای همکاری به منظور بهینه‌سازی فرآیندها را پوشش دهند، دولت پلتفرمی با همکاری بیشتری تحقق می‌یابد (Llanos Guillen, 2022) و میزان موفقیت آن به تمایل سازمان‌های دولتی برای غلبه بر سیلوهای دیپارتمانهای شان بستگی دارد و این رویکرد یک فرصت اجتماعی و اقتصادی است (Bharosa, 2022). هدف این دولت، توسعه خدمات کارآمد و کاربرپسند با بهره‌برداری از اصول پلتفرم مانند باز بودن، مدولارسازی و هم‌آفرینی است. با این حال، موفقیت آن مسلماً به فرهنگ و بافت یک کشور وابسته است (Kuhn, Buchinger, et al., 2022) به منظور تحقق این مفهوم، می‌بایست کلیه مقامات دولتی به استفاده از IIT^۳ در مشاغل خود عادت کنند (Seo & Myeong, 2022) و اجرای آن نیازمند همکاری و هماهنگی در سطح ملی است. (Styrin et al., 2022). این ایده همه چیز را مانند بلوکهای سازنده به قطعات کوچکتر تقسیم می‌کند. هر بلوک عهده‌دار یک فعالیت است. اتصال بلوکها به یکدیگر و افزایش مقیاس وقتی تقاضا افزایش می‌یابد، آسان است. اگر بخشی از سیستم

1 Government as a Platform

^۲بانک های اطلاعاتی جزیره ای

^۳فناوری اطلاعات هوشمند

خدمت‌رسانی مختل شود، می‌توانیم آن را به راحتی تعمیر کنیم یا ارتقاء دهیم (Pope, 2019b). رویکرد پلتفرمی در دولت، امکان اجرای مؤثر کارکردها و خدمات عمومی را فراهم نموده (Smorgunov, 2021) و پیوند میان پایگاه‌های اطلاعاتی دولتی، سرعت تحقق آن را افزایش می‌دهد (Jeannot, 2020). در راستای اجرای دولت پلتفرمی؛ تعامل شهروندان با دولت، بیشتر از معماری زیرساخت‌ها اهمیت دارد. (Gil-Garcia et al., 2019) و هر سیستم اطلاعاتی در بخش دولتی برای اجرای این مفهوم، به یک پلتفرم یکپارچه متصل می‌گردد و در این راستا، باید کمیّت و کیفیت داده‌های باز افزایش یابد (Seo, 2021). دولت باز، دولت مشارکتی، تصمیم‌گیری خودکار و سیاست‌گذاری مبتنی بر داده‌ها، منجر به پیشرفت‌های زیادی در یکپارچه‌سازی فناوری‌های نوین در آینده خواهند شد (Trček, 2022). تحول دیجیتال در بخش عمومی تنها شامل فرآیندها و فناوری نمی‌شود، بلکه ایجاد یک جامعه دیجیتال با مهارت‌ها و فرهنگ لازم برای پذیرش این تغییر است (Albanese & Bettoni, 2021). ابتکارات داده‌های باز، لازمه تحقق دولت پلتفرمی است. این ایده به عنوان یک صنعت ظهور کرد و منجر به این مفهوم شد که دولت، نیاز به انتشار آشکار داده‌ها دارد، سپس؛ شهروندان بلافاصله شروع به استفاده مجدد از آن خواهند کرد (Bender & Heine, 2021). تحقیقات موجود راجع به پلتفرم‌ها؛ بر مدولار بودن، باز بودن، رهبری اکوسیستم و حاکمیت‌شان، و همچنین بر تأثیر آنها بر نوآوری، مقیاس و چابکی دولت تمرکز دارد (Mukhopadhyay et al., 2019). علی‌رغم قدم‌هایی که در چندین کشور جهان برای پیاده‌سازی دولت پلتفرمی برداشته شده است؛ ولی هنوز الگو پذیرفته شده و جامعی از شاخص‌های آمادگی دولت‌ها برای اجرای آن ارائه نشده است. نتیجه‌ی فقدان اینگونه الگوها موجب ازهم‌گسیختگی مفهومی، عدم نگرش‌های واحد و از همه مهمتر اینکه اجرای کامل این مفهوم با تأخیر مواجه شده است. نکته دوم اینکه دولت پلتفرمی در هیچ کشوری به طور کامل تحقق نیافته است. لذا؛ در این پژوهش با بررسی اقدامات جهانی در این رابطه، به پرسش کلیدی با عنوان "شاخص‌های آمادگی برای تحقق دولت پلتفرمی چیست؟"

پاسخ داده می‌شود. در این مقاله، ابتدا کلیت موضوع و ادبیات تجربی بیان می‌شود. سپس روش تحقیق، شرح داده شده و در ادامه؛ یافته‌ها، شرح الگو و نتایج پژوهش ارائه می‌شود.

مبانی نظری پژوهش

فناوری‌های پلتفرم، با توانایی‌شان برای تأثیرگذاری بر خدمات و روابط بین‌دولتی، نیازمند بررسی میزان تأثیر فناوری‌های جدید بر روابط و نهادهای بین‌دولتی می‌باشند. (Styrin et al., 2022). پلتفرم‌ها بیش از پیش، زیرساخت‌های دیجیتالی ما را می‌سازند و جامعه نیز به طور فزآینده‌ای به آنها متکی است (Srnicsek, 2021). دولت پلتفرمی راه جدیدی برای بخش عمومی برای اجازه دادن به دولتهاست برای مشارکت بیشتر، که باید از منظر حاکمیتی اجرا شود (Seo & Myeong, 2020) و مفهومی امیدوارکننده است که بخش عمومی را به سطح جدیدی از عملکرد می‌برد. تا شهروندان از خدمات کاربرپسند بهره‌مند شوند. در حالی که دولت هم از افزایش کارایی و کاهش هزینه‌ها سود می‌برد (Poliarus, 2022). در این الگو، دولت به جای آنکه اولین شروع‌کننده اقدام مدنی باشد، در نقش مجتمع‌کننده‌ی افراد و توانمندسازی آنها وارد می‌شود (O'Reilly, 2011). در واقع؛ دولت، پارادایم جدیدی را ارائه می‌دهد؛ نه اینکه تدام‌بخش بهبود تدریجی در نظام فعلی دولت باشد (Pope, 2019a). اگر دولت‌ها می‌خواهند به عنوان بازیگر در نظر گرفته شوند، ناگزیرند ابتدا یک رویکرد پلتفرمی جامع با محوریت ارزش‌های عمومی و اهداف جمعی طراحی کنند (José van Dijck et al., 2018). هدف اصلی دولت پلتفرمی این است که زمینه را برای نهادهای غیرنظامی به منظور برقراری ارتباط با دولت یا مشارکت در اداره کشور از طریق همکاری فراهم نماید (Chung, 2017) و تحقق آن نیازمند اعتماد متقابل لازم بین مردم و دولت، قانون‌گذاری و همچنین شفافیت می‌باشد (D'Silva & Norway, 2018) و برای اجرای این مفهوم باید رشد سریع اقتصاد پلتفرم‌ها، تحقق یابد (Geliskhanov Islam et al., 2018). مدل حکومتی از نوع دولت پلتفرمی استدلال می‌کند که با نقش دولت در اجرای مقررات و اطمینان از عملکرد خوب عناصر تشکیل دهنده در کنار یکدیگر؛ می‌توان به هسته‌ای غیر قابل تقلیل از زیرساخت‌های

اساسی و مهم رسید که توسعه‌دهندگان دولتی و خصوصی بر اساس آن، نوآوری خواهند کرد (Peña-López, 2020). بنابراین؛ باید عواملی از دولت پلتفرمی استخراج شوند که در کنار یکدیگر بتوانند به عنوان هسته‌ای غیرقابل تقلیل از زیرساخت‌های دولت پلتفرمی ایفای نقش کنند. این مبحث، در مقاله حاضر با روش فراترکیب انجام می‌شود.

پیشینه پژوهش

در نتیجه‌ی جستجوی دو عبارت Government as a Platform و Case Study در پایگاه‌های Elsevier (Science Direct)، Scopus، Web of Science و Google Scholar تجاربی از کشورهای مختلف جهان یافت شد. از میان پژوهش‌ها، مقالات ۱۸ کشور شامل: اسلونی، آلمان، آمریکا، انگلستان، ایتالیا، پرو، روسیه، ژاپن، سنگاپور، فرانسه، فنلاند، کره جنوبی، نروژ، هندوستان و کشورهای آمریکای جنوبی (برزیل، بولیوی و اروگوئه) که تجربه‌ی پیاده‌سازی دولت پلتفرمی را به طور نظام‌مند مرور نموده‌اند، انتخاب شدند.

گیل‌گارسیا و همکاران با اشاره به وجود مفهوم‌سازی‌های مختلف در خصوص دولت پلتفرمی توسط پژوهشگران و مجریان و ذکر این مورد که این الگو می‌تواند مرحله بعدی در دولت دیجیتال باشد، تعدادی از ویژگی‌های دولت پلتفرمی شامل معماری سراسری دولتی، ماژولار بودن، طراحی شهروند-محور، مشارکت باز، شبکه‌همکاری، الگوی همکاری منعطف، برنامه‌ریزی‌پذیری، استانداردهای باز و ترغیب به آزمایش را استخراج کرده و با توجه به محدودیت پژوهش خود، به بررسی سه ویژگی نخست در سه کشور انگلستان، آمریکا و استرالیا پرداخته‌اند (Gil-Garcia et al., 2019).

مخوپادهای و همکاران به دنبال یافتن نقش پلتفرم‌های دولتی در حل مسئله‌ی کارآمدی ارائه‌ی خدمات دولتی به فقرا، به خصوص نیاز به مقیاس‌پذیری خدمات به دلیل جمعیت زیاد این خدمت‌گیرندگان در هندوستان، با معرفی برخی ویژگی‌های رویکرد دولت پلتفرمی از طریق مطالعه‌ی موردی، نقش آن را در افزایش مقیاس‌پذیری خدمات الکترونیک در پلتفرم احراز هویت «آدهار» بررسی کردند و تجربیات عملی موفق‌تری را برشمردند (Mukhopadhyay et al., 2019).

سازمان جهانی توسعه و همکاری اقتصادی الگوهای دولت پلتفرمی را مطابق جدول ۱، در چند کشور جهان به صورت کلی، بیان نموده است و چندین موضوع مهم را که می توان از طریق تفکر دولت پلتفرمی مورد بررسی قرار داد، مشخص می کند. این نشان می دهد که یک اکوسیستم از تیم های خدماتی برای برآوردن نیازها (الگو ۱) پایه هایی را فراهم می کند که می تواند ایجاد بازار برای خدمات عمومی (الگو ۲) و راهی برای بازاندیشی در رابطه بین شهروند و دولت (الگو ۳) را تسهیل نماید (Peña-López, 2020).

جدول ۱. نمونه هایی از مزایای ایجاد شده در یک دولت به عنوان اکوسیستم پلتفرمی

نام کشور	مشکلی توسط یک اکوسیستم دولت پلتفرمی حل شده است	الگوی دولت پلتفرمی
انگلستان.	تغییر تدارکات برای بهبود روابط با تامین کنندگان. ابزارهای داخلی برای کاربران کارمند دولت مانند احراز هویت.	۱
شیلی-انگلستان-کانادا.	آموزش و تجهیز توانمندیهای آکادمیک.	۱
نروژ-انگلستان-پرتغال-کانادا.	استانداردها و کنترل هزینه.	۱
اتریش-کانادا-دانمارک-استونی-ایتالیا-کره جنوبی-نروژ-پرتغال-اسپانیا-انگلستان-اروگوئه-استرالیا-آمریکا.	اجزای مشترک قابل استفاده مجدد که به نیازهای مشترک کاربر پاسخ می دهند.	۱و۲
استرالیا-کانادا-آلمان-نیوزلند-سنگاپور-انگلستان.	استانداردهای اطمینان از طراحی خدمات.	۱و۲
استرالیا-فرانسه-نروژ-انگلستان.	استانداردهای فناوری.	۱و۲
دانمارک، ایتالیا، نروژ، سوئد.	داده های متعارف و قابل کشف.	۱و۲
کانادا، دانمارک.	استانداردهای انتشار و مدیریت داده ها.	۱و۲
انگلستان	شبکه های بین دولتی برای ارائه خدمات که از سیلوهای تحویل جلوگیری می کند.	۱و۲و۳
استونی، اسلونی.	قابلیت همکاری داده ها.	۱و۲و۳

دانمارک، اسپانیا. شفافیت دسترسی به داده های شخصی و مدل‌های موثر رضایت شهروندان برای استفاده مجدد از آنها. ۳ و ۲ و ۱

اندکی از دولت‌ها مطرح کرده اند که دولت‌ها می توانند افزونه‌های مرکزی را برای اجرا در پلتفرم های زیربنایی یا بخشی ایجاد کنند. از استونی غالباً به عنوان نمونه پیشرفته‌ای از دولتی پیشرو یاد می شود که آماده است جامعه‌ی پلتفرمی خود را شکل دهد. (José van Dijck et al., 2018).

روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش، از نوع پژوهش‌های بنیادی به روش کیفی بوده و شیوه‌ی انجام آن، رویکرد فراترکیب است. برای جمع آوری اطلاعات، از روش‌های مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شده و منابع مناسب پالایش و انتخاب شده‌اند. در نهایت، با تحلیل داده‌ها به روش فراترکیب و کدگذاری، الگوی مفهومی مدّ نظر، احصا و تدوین شده است. در این پژوهش در مرحله تحلیل و ترکیب یافته‌ها از رویکرد فراترکیب استفاده شده است. انجام پژوهش‌های مروری به روشی نظام‌مند، به طور عمده با هدف ترکیب پژوهش‌های اولیه و ایجاد تصویر بزرگی از دانش موجود در موضوعی خاص و همچنین یافتن تفاوت‌ها و تنوع‌ها در نتایج پژوهش‌های مختلف و پیدا کردن دلایل این تفاوت‌ها استفاده می‌شود. در راستای تحلیل و جمع‌بندی نتایج پژوهش‌ها، برای ترکیب داده‌های کیفی می‌توان از فراترکیب^۱ استفاده کرد. این پژوهش، بر اساس مسئله و هدف تعیین شده، به دنبال پاسخ به سؤال زیر است:

الگوی مفهومی آمادگی برای ورود به دولت پلتفرمی چیست ؟

در مرحله شناسایی^۲، به منظور تحقق جامعیت جست‌وجو با موضوع شاخص‌های آمادگی دولت پلتفرمی تلاش شده تا محدوده جست‌وجوی منابع (پایگاه‌های اطلاعاتی)، گسترده‌تر در نظر گرفته شود، به طوری که از اکثر کتابخانه‌های دیجیتال و پایگاه‌های داده آنلاین استفاده شود. به این ترتیب در پایگاه‌های نمایه سازی استنادی Scopus، Web of Science و Ebsco و

1 Meta-Synthesis

2 Identification

همچنین پایگاه‌های Proquest، Springer، Sage، Wiley، Elsevier، Jstor و جست‌وجو انجام گرفت. از طرفی، مقالات و کتاب‌های منتشر شده طی دو سال اخیر، از طریق جستجوی دستی در گوگل و اعلان‌های اتوماتیک Researchgate و Google Scholar با جستجوی عبارت Government as a Platform، شناسایی و جمع‌آوری شده و پژوهشگر آنها را در قالب نرم افزار Endenote ذخیره و دسته‌بندی کرده است.

در خصوص تاریخ انتشار پژوهش‌ها، از آنجا که ایده دولت پلتفرمی در سال ۲۰۱۱ برای نخستین بار مطرح شد، نتایج جستجوهای مربوط به بازه زمانی سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳ بررسی شده است. البته لازم بذکر است اغلب مقالاتی که در آنها دولت پلتفرمی به صورت کیس استادی در یک یا چند کشور مورد پژوهش قرار گرفته‌اند، مربوط به سالهای ۲۰۲۰، ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ می باشند. در این مرحله ۹۶۱ منبع شناسایی و ثبت شد.

فرآیند ارزیابی و انتخاب از میان منابع گردآوری شده در چند مرحله صورت گرفت. در مرحله غربالگری^۱، نتایج جست‌وجو در هر پایگاه داده در صورت تکراری بودن در مقایسه با منابع جمع‌آوری شده، حذف شدند. همچنین منابعی که به دلیل نبود امکان دسترسی به متن کامل آنها، قابل ارزیابی و استفاده در مراحل بعدی نبودند، حذف شدند. در این پژوهش غیر از مقالات به زبان انگلیسی، از مقالاتی به زبان های کره ای، پرتغالی، آلمانی و روسی نیز استفاده شد. منابع شناسایی شده، پس از مرحله غربالگری به ۴۲۷ منبع کاهش یافت.

در مرحله بررسی واجد شرایط بودن^۲ (شامل بودن)، با بررسی متن کامل منابع انتخاب شده در مرحله غربالگری، تعدادی از منابع به دلیل تطابق نداشتن با معیارهای پذیرش، به خصوص نامرتب بودن با پرسش پژوهش حذف شدند. در این مرحله تعداد منابع به ۱۸۵ منبع کاهش یافت.

اطلاعات مورد نیاز برای ارزیابی کیفیت در جداول استخراج داده‌ها در نرم افزار اکسل، برای هر یک از منابع درج و ثبت شد و در سه سطح خوب، متوسط و ضعیف نمره‌دهی شدند. در نتیجه،

1 Screening

2 Eligibility

از بین ۱۸۵ منبعی که واجد معیارهای پذیرش تشخیص داده شدند، در نهایت بیش از ۳۰ منبع برای تحلیل کیفی و کدگذاری انتخاب و استفاده شدند.

در این پژوهش، منابع منتخب (بیش از ۳۰ منبع) به نرم افزار MaxQDA Analytics Pro 2020 انتقال یافتند تا از این طریق، مراحل استخراج، تحلیل و ترکیب داده‌های محتوایی صورت گیرد. ابتدا، جملات و عبارات های مرتبط با پرسش پژوهش در هر منبع انتخاب شده و برای هر یک کدگذاری صورت گرفت. به این ترتیب، این کدها پس از دسته‌بندی و ترکیب، به طور تدریجی و طی چندین مرحله، اصلاح و بهینه سازی شدند و مفاهیم پژوهش شکل گرفت. شایان ذکر است، از آنجا که پژوهش‌های مرور سیستماتیک به طور معمول توسط گروه‌های پژوهشی انجام شده و ارزیابی منابع و استخراج داده‌ها در تعامل بین اعضای تیم پژوهش انجام می‌شود و نتایج با هم مقایسه شده و موارد اختلاف نظر از طریق مباحثه رفع می‌شود، در این پژوهش نیز، اعضای تیم پژوهش، در رابطه با تمامی مراحل، از مرور و غربالگری منابع تا استخراج کدها و تحلیل یافته‌ها، طی چندین مرحله و به طور رفت و برگشتی، بحث و بررسی کرده و در خصوص آنها به توافق رسیدند و آنها را تأیید کردند. در فرآیند کدگذاری، صدها کد استخراج شدند که طی مراحل تحلیل، تعدادی از کدها حذف، ترکیب یا تفکیک شدند و در نهایت ۶۷۰ کد استخراج شد. از دسته بندی و تجمیع کدها تعداد ۶۵ مفهوم شکل گرفت. در نهایت، مفاهیم با عنایت به جنس، در ۷ لایه طبقه بندی شدند.

یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از تجربه‌های کشورهای جهان و تجزیه و تحلیل و ترکیب داده‌ها در این پژوهش شامل کدها و مفاهیم، ما را به شناخت جامعی از مفاهیم لازم برای اجرا و پیاده‌سازی دولت پلتفرمی رساند که به توصیف، تصویر و صورت بندی جدید و جامع تری از مفاهیم بنیادین و پیش زمینه‌های لازم برای اجرا و پیاده‌سازی دولت پلتفرمی منتج می‌شود. کدها، منابع و لایه‌ها شناسایی شده در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. مفاهیم بنیادین و شاخص‌های آمادگی دولت پلتفرمی

ردیف	لایه های دولت پلتفرمی	کدها
۱	حکمرانی ^۱ (۹ کد)	حقوق شهروندی (۳۶ کد)، ثبات سیاسی (۳ کد)، دولت پاسخگو (۱ کد)، بالا رفتن ارزش عمومی (۳ کد)، عدالت در توزیع (۶ کد)، حاکمیت قانون (۱۰ کد)، تعامل شهروندان با دولت (۳۰ کد)، تبیین رویه ها و قوانین (۱۴ کد)، شناسایی نیازهای شهروندان (۱۸ کد)، پیش بینی انتظارات مردم (۱ کد)، طراحی شهروندمحور (۱۲ کد).
۲	تغییر پارادایم دولت از ارائه دهنده خدمات به رهبر اکوسیستم ^۲ (۵ کد)	سواد دیجیتال (۳ کد)، اشتراک گذاری موفقیت‌ها (۱۰ کد)، تولید محتوای پورتال (۳ کد)، فراگیر بودن فناوری های جدید (۱۳ کد)، مدیریت حداقلی دولت (۱ کد)، اکوسیستم پلتفرمی (۳۰ کد)، رویکرد جامع از مفهوم دولت پلتفرمی در دولت (۱۲ کد). اصول معماری فناوری اطلاعات (۴ کد)، سازگاری پلتفرم های دولت (۱ کد)، دولت ماژولار (۱۸ کد)، پلتفرم واحد برای ارائه خدمات (۲۰ کد)، حاکمیت های متمرکز و غیرمتمرکز (۹ کد)، کشورهای فدرالی (۶ کد)، کشورهای بالا به پایین (۳ کد).
۳	پرورش جامعه کارآفرین و استارت آپی ^۳ (۱۴ کد)	استعداد دیجیتال (۲ کد)، نیروی نخبه و متخصص (۵ کد)، آموزش شهروندان (۱۳ کد)، وجود رهبران تحول آفرین در سازمانها (۱ کد)، یکپارچه سازی سیستم‌های اطلاعاتی سازمانها (۱۳ کد)، حمایت‌های مالی (۲ کد)، بودجه و سرمایه‌گذاری (۷ کد)، مدیریت دانش (۷ کد)، الگوبرداری از پلتفرم‌های بخش خصوصی (۱۶ کد)، تجربه ذینفعان (۳ کد).
۴	اعتماد دیجیتالی ^۴ (۱۲ کد)	توسعه زیرساخت های دولت دیجیتال (۱۴ کد)، امنیت سایبری (۳ کد)، توسعه Web 3.0 (۲ کد)، امنیت اطلاعات (۵ کد)، حریم دیجیتالی (۵ کد)، بلاکچین (۲ کد)، احراز هویت الکترونیکی (۸ کد).
۵	فراهم ساختن	حکمرانی داده محور (۲ کد)، همکاری و تعامل داده‌ها (۴ کد).

- 1 Governance
- 2 Paradigm Shift of Government From Service Provider to Ecosystem Leader
- 3 Cultivating the Entrepreneur and Startup Community
- 4 Digital Trust

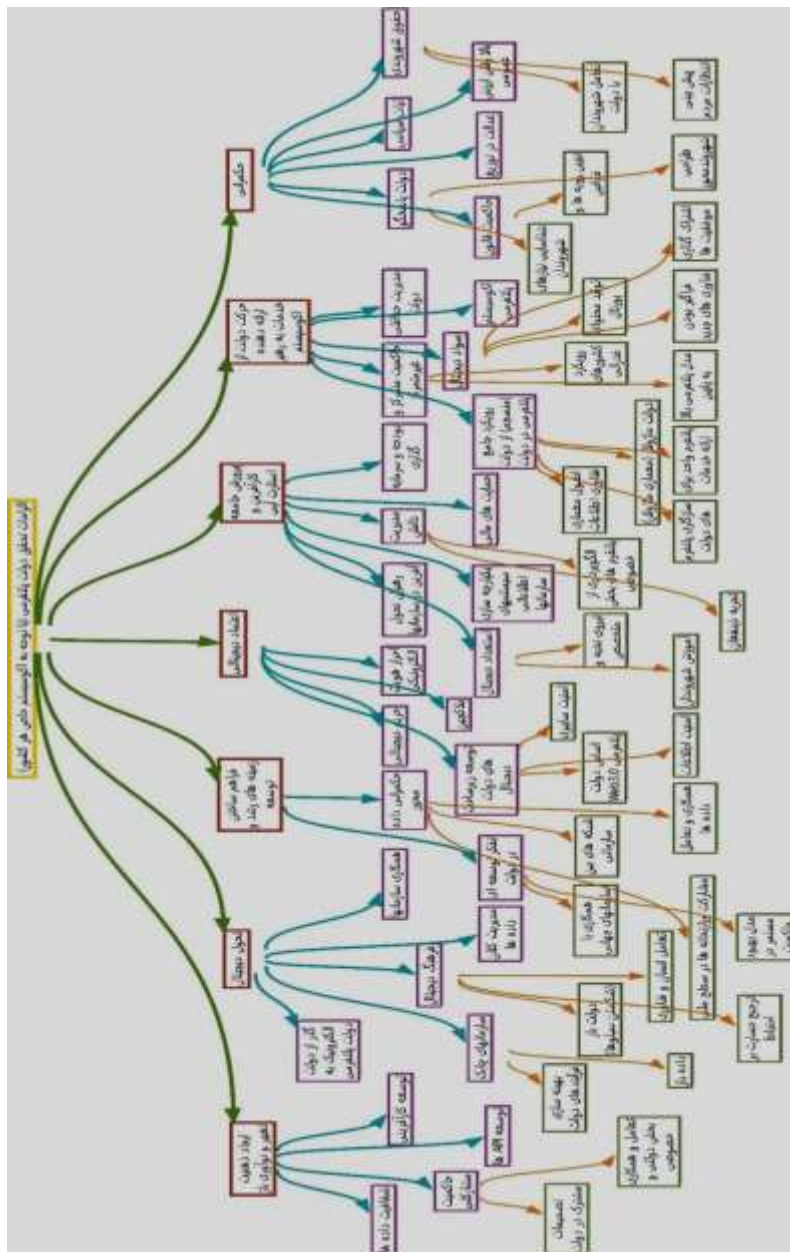
	زمینه‌های رشد و توسعه ^۱ (۱۱ کد)	شبکه‌های بین سازمانی (۱۵ کد)، مشارکت وزارتخانه‌ها در سطح ملی (۹ کد)، وجود تفکر توسعه‌ای در دولت (۷ کد)، الگوی بهبود مستمر در حاکمیت (۱ کد)، همکاری با سازمانهای جهانی (۲ کد).
۶	تحول دیجیتال ^۲ (۱۷ کد)	گذر از دولت الکترونیک به دولت پلتفرمی (۱ کد)، سازمانهای چابک (۱۰ کد)، داده باز (۷ کد)، بهینه‌سازی فرآیندهای دولت (۱۱ کد)، فرهنگ دیجیتال (۳ کد)، تعامل انسان و فناوری (۳ کد)، دولت باز و شکستن سیلوها (۲۸ کد)، ترجیح جسارت بر احتیاط (۲ کد)، تعامل و همکاری سازمانها (۱۶ کد)، مدیریت کلان داده‌ها (۱۵ کد).
۷	ایجاد ذهنیت تغییر و نوآوری باز ^۳ (۱۱ کد)	حاکمیت مشارکتی (۲۰ کد)، تعامل و همکاری بخش دولتی و خصوصی (۱۸ کد)، تصمیمات مشترک در دولت (۱۷ کد)، توسعه کارآفرینی (۳ کد)، شفافیت داده‌ها (۱۷ کد)، توسعه APIها (۳ کد).

بر این اساس، الگوی مفهومی حاصل از این پژوهش مربوط به شاخص‌های آمادگی دولت پلتفرمی در شکل ۱ به نمایش درآمده است.

1 Providing Grounds for Growth and Development

2 Digital Transformation

3 Create a Mindset of Change and Open Innovation

شکل ۱. الگوی مفهومی شاخص‌های آمادگی دولت پلتفرمی

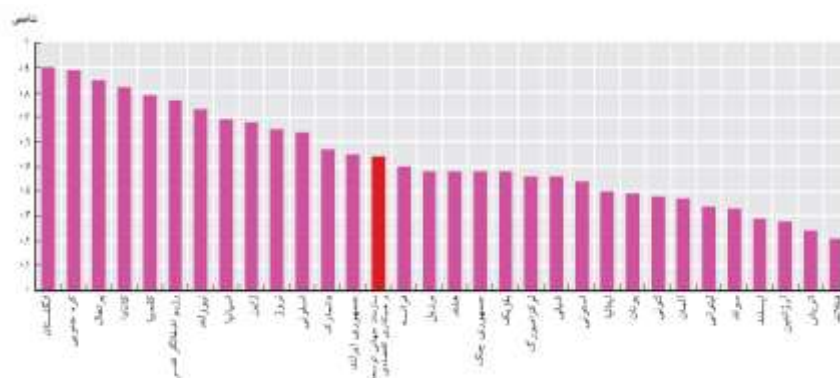
پژوهشگران این مقاله، با بررسی مفاهیم و ویژگی‌های استخراج شده از کدگذاری منابع مختلف، به دسته‌بندی معناداری دست یافتند. بر اساس یافته‌های این پژوهش که برگرفته از مطالعه‌ی دولت پلتفرمی در قاره‌های مختلف می‌باشد، شاخص‌های آمادگی دولت پلتفرمی در هفت لایه به شرح زیر دسته‌بندی شده‌اند:

- ۱- **لایه حکمرانی:** این لایه شامل مؤلفه‌های: ثبات سیاسی، دولت پاسخگو (شامل زیرمؤلفه‌های: طراحی شهروندمحور و شناسایی نیازهای شهروندان)، عدالت در توزیع، حاکمیت قانون (شامل زیرمؤلفه: تعیین رویه‌ها و قوانین)، حقوق شهروندی (شامل زیرمؤلفه‌های: تعامل شهروندان با دولت و پیش‌بینی انتظارات مردم) و مؤلفه‌ی بالا رفتن ارزش عمومی می‌باشد.
- ۲- **لایه تغییر پارادایم دولت از ارائه‌دهنده‌ی خدمات به رهبر اکوسیستم:** این لایه شامل مؤلفه‌های: سواد دیجیتال (شامل زیرمؤلفه‌های: اشتراک گذاری موفقیت‌ها، تولید محتوای پورتال و فراگیر بودن فناوری‌های جدید)، مدیریت حداقلی دولت، اکوسیستم پلتفرمی، رویکرد جامع از مفهوم دولت پلتفرمی در دولت (شامل زیرمؤلفه‌های: اصول معماری فناوری اطلاعات، سازگاری پلتفرم‌های دولت، دولت ماژولار و پلتفرم واحد برای ارائه‌ی خدمات) و مؤلفه‌ی حاکمیت‌های متمرکز و غیرمتمرکز (شامل زیرمؤلفه‌های: کشورهای فدرالی، کشورهای بالا به پایین) می‌باشد.
- ۳- **لایه پرورش جامعه کارآفرین و استارت آپی:** این لایه شامل مؤلفه‌های: استعداد دیجیتال (شامل زیرمؤلفه‌های: نیروی نخبه و متخصص و آموزش شهروندان)، وجود رهبران تحوّل آفرین در سازمانها، یکپارچه‌سازی سیستم‌های اطلاعاتی سازمانها، حمایت‌های مالی، بودجه و سرمایه گذاری و مدیریت دانش (شامل زیرمؤلفه‌های: الگوبرداری از پلتفرم‌های بخش خصوصی و تجربه ذینفعان) می‌باشد.

- ۴- **لایه اعتماد دیجیتال:** این لایه شامل مؤلفه‌های: توسعه زیرساخت‌های دیجیتال (شامل زیرمؤلفه‌های: امنیت سایبری، توسعه Web 3.0 و امنیت اطلاعات)، حریم دیجیتال، بلاکچین و مؤلفه احراز هویت الکترونیکی می‌باشد.
- ۵- **لایه فراهم ساختن زمینه‌های رشد و توسعه:** این لایه شامل مؤلفه‌های: حکمرانی داده محور (شامل زیرمؤلفه‌های: همکاری و تعامل داده‌ها، شبکه‌های بین سازمانی و مشارکت وزارتخانه‌ها در سطح ملی) و وجود تفکر توسعه‌ای در دولت (شامل زیرمؤلفه‌های: الگوی بهبود مستمر در حاکمیت و همکاری با سازمانهای جهانی) می‌باشد.
- ۶- **لایه تحول دیجیتال:** این لایه شامل مؤلفه‌های: گذر از دولت الکترونیک به دولت پلتفرمی، سازمانهای چابک (شامل زیرمؤلفه‌های: داده باز و بهینه‌سازی فرآیندهای دولت)، فرهنگ دیجیتال (شامل زیرمؤلفه‌های: تعامل انسان و فناوری، دولت باز و شکستن سیلوها و ترجیح جسارت بر احتیاط)، تعامل و همکاری سازمانها و مؤلفه‌ی مدیریت کلان داده‌ها می‌باشد.
- ۷- **لایه ایجاد ذهنیت تغییر و نوآوری:** این لایه شامل مؤلفه‌های: حاکمیت مشارکتی (شامل زیرمؤلفه‌های: تعامل بخش دولتی و خصوصی و تصمیمات مشترک در دولت)، توسعه‌ی کارآفرینی، شفافیت داده‌ها و مولفه‌ی توسعه‌ی APIها می‌باشد.
- تمامی لایه‌ها و زیرلایه‌های فوق به طور جداگانه در منابع مورد استفاده بیان شده‌اند ولی سهم اصلی این مقاله، جمع و دسته‌بندی آنها در چارچوب ۷ لایه‌ای می‌باشد.
- مطابق شکل 2 میزان پذیرش رویکرد دولت پلتفرمی توسط کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی¹ به طور قابل توجهی متفاوت است. به نظر می‌رسد که انگلستان، کره جنوبی و پرتغال در این زمینه پیشرو هستند، در حالی که این رویکرد در فنلاند، اتریش و آرژانتین کمتر توسعه یافته است (Peña-López, 2020).

1 The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

شکل ۲. کشورهای با رویکرد دولت پلتفرمی^۱

نتیجه گیری

اجرای دولت پلتفرمی به عنوان یک زیرساخت، الزاماً می بایست در حوزه آینده پژوهی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، مورد توجه قرار گیرد. زیرا تا زمانی که یک زیرساخت پلتفرم دولت الکترونیک نداشته باشیم، قاعدتاً امکان ارتباط با خارج از کشور، بسیار سخت خواهد بود. مرور پژوهش های پیشین با موضوع ارائه ی چارچوب مفهومی برای آمادگی دولت پلتفرمی نشان می دهد، در اغلب این پژوهش ها، یک کشور به عنوان مطالعه ی موردی مورد پژوهش قرار گرفته است و یا حداکثر سه کشور مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین هیچ یک از پژوهش های پیشین از جامعیت لازم برخوردار نبوده اند. در این پژوهش، تلاش شده است تا با روشی نظام مند، الگوی مفهومی از مؤلفه ها و شاخص های آمادگی دولت پلتفرمی ارائه شود. به نظر می رسد دولت پلتفرمی می تواند الگوی جدیدی از ارائه خدمات عمومی باشد و می تواند دولت و کشور عزیزمان را در رسیدن به اهداف خود مانند کاهش هزینه ها، توانمندسازی و جلب مشارکت، استفاده ی حداکثری از منابع، فراهم سازی بسترهای تحول و نوآوری، افزایش بهره وری، بهبود عملکرد و بالابردن کیفیت خدمات دولتی و در نهایت بهبود حکمرانی، یاری رساند. نسخه ی واحدی برای

1 Source: OECD calculations based on OECD Survey on Digital Government 1.0 (accessed in June 2020).

تحقق دولت پلتفرمی در سطح جهان وجود ندارد. بلکه؛ هر یک از دولت‌های دنیا با مؤلفه‌های خاص آن کشور مانند فرهنگ دیجیتال، بودجه و اعتبارات، حریم دیجیتال، استعداد دیجیتال جامعه اش و ... الگوی سفارشی برای تحقق دولت پلتفرمی خود، تدوین می‌کنند. الگوی حاضر می‌تواند به عنوان راهنمای سیاستگذاری برای ورود به دولت پلتفرمی مورد استفاده قرار گیرد.

پیشنهادها

با توجه به ارائه الگوی دولت پلتفرمی در این مقاله، برای تحقیقات آینده پیشنهاد می‌شود؛ توانمندی‌های معرفی شده در این الگو از منظر ایجاد یک پلتفرم برای توسعه و جهانی‌سازی انقلاب اسلامی مورد بررسی و کاوش قرار گرفته و الزامات دانشی و فرهنگی هر یک از بخش‌ها معرفی شود. آنچه در این تحقیق به نتیجه رسید، تشخیص ۷ لایه اصلی در دولت پلتفرمی و تعدادی زیر لایه بود. این چارچوب در سطح چک لیست کلان است. برای ارزیابی دقیق‌تر وضعیت دولت پلتفرمی، هر یک از زیر لایه‌ها باید مجدداً بررسی شده و برای آنها شاخص‌های قابل اندازه‌گیری طراحی شود. این کار در تحقیقات آتی انجام خواهد شد.

در لایه دوم بخش «تغییر پارادایم دولت از ارائه‌دهنده خدمات به رهبر اکوسیستم» سه زیر لایه در نظر گرفته شده است. در لایه‌ی آخر بحث تمرکز و عدم تمرکز مطرح شده است. این موضوع یک عدم قطعیت است که پیشنهاد می‌شود سناریوهای مختلف آینده‌ی دولت پلتفرمی برای کشورهای با سیاست تمرکز تصمیم‌گیری با غیرمتمرکز بودن آن در سه سطح کشورهای پیشرفته، در حال توسعه و عقب مانده بررسی و تدوین گردد.

به نظر می‌رسد، به‌ویژه در عصر پسا کرونا؛ در لایه‌ی سوم پرورش جامعه استارت‌آپی، اکثر کشورها موفق بودند. بررسی این موضوع علی‌الخصوص از منظر میزان آمادگی نسل Z برای برعهده گرفتن مسئولیت این استارت‌آپها، به عنوان تحقیق پیشنهاد می‌شود.

فهرست منابع

- Albanese, L., & Bettoni, G. (2021). *An integrative framework to successfully implement the government as a platform model. A multiple case analysis* [Doctoral Thesis, The Polytechnic University of Milan]. Milan, Italy. <https://hdl.handle.net/10589/179775>
- Bender, B., & Heine, M. (2021, September 2021). *Government as a Platform? Constitutive Elements of Public Service Platforms* EGOVIS 2021: Electronic Government and the Information Systems Perspective, Virtual Event. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-86611-2>
- Bender, B., & Heine, M. (2022). Government as a Platform? The Power of Platforms to Support Personalization of Public Services. *Journal of Data Intelligence*, 3(1), 169-187. <https://doi.org/10.26421/JDI3.1-5>
- Bharosa, N. (2022). The rise of GovTech: Trojan horse or blessing in disguise? A research agenda. *Government Information Quarterly*, 39(3), 101692. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2022.101692>
- Chung, C.-S. (2017). From electronic government to platform government. *Journal of Platform Technology*, 5, ۱۰-۳, (۳) <https://www.dbpia.co.kr/Journal/articleDetail?nodeId=NODE07246772>
- D'Silva, F., & Norway, A. (2018). *Government as a Platform: a historical and architectural analysis* NOKOBIT-Norway conference on the use of ITAT by organizations, Ålesund, Norway. https://www.researchgate.net/publication/329987862_Government_As_A_Platform_A_Historical_And_Architectural_Analysis
- Geliskhanov Islam, Z., Yudina Tamara, N., & Babkin Alexander, V. (2018). Digital platforms in economics: essence, models, development trends *π-Economy*, 74(6), 22-36. <https://doi.org/10.18721/JE.11602>
- Gil-Garcia, J. R., Henman, P., & Maravilla, M. (2019). *Towards "Government as a Platform"? Preliminary Lessons from Australia, the United Kingdom and the United States*. In Proceedings of Ongoing Research, Practitioners, Posters, Workshops, and Projects of the International Conference EGOV-CeDEM-ePart 2019, San Benedetto Del Tronto, Italy. <https://biblio.ugent.be/publication/8626904/file/8626906>
- Jeannot, G. (2020). Life and Death of the Platform State. *French journal of public administration*(1), 165-179. <https://doi.org/10.3917/rfap.173.0165>
- José van Dijck, Thomas Poell, & Waal., M. d. (2018). *The Platform Society: Public Values in a Connective World*. Hamshahri .
- Kuhn, P., Buchinger, M., Balta ,D., & Matthes, F. (2022). *Barriers of applying Government as a Platform in Practice: Evidence from Germany* The 55th Hawaii International Conference on System Sciences, <https://hdl.handle.net/10125/79661>
- Kuhn, P., Dallner, S., Buchinger, M., & Balta, D (2022, February 2022). *Towards "Government as a Platform": An analysis framework for public sector infrastructure* 17th International Conference on Wirtschaftsinformatik, Nürnberg, Germany. https://aisel.aisnet.org/wi2022/e_government/e_government/4
- Llanos Guillen, E. G. (2022). *Institutional Interoperability and Documentary Attention to the Citizen in the Officials of a Ministerial Institution, 2021* [Master's Thesis, The César Vallejo University]. Lima, Peru. <https://hdl.handle.net/20.500.12692/77623>

- Mukhopadhyay, S., Bouwman, H., & Jaiswal, M. P. (2019). An open platform centric approach for scalable government service delivery to the poor: The Aadhaar case. *Government Information Quarterly*, 36(3), 437-448. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.05.001>
- O'Reilly, T. (2011). Government as a Platform. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 6(1), 13-40 .
- Olegovna, I. T. (2022). The Role of the Development of The System of Interdepartmental Electronic Interaction in The Implementation of the Concept" The Government as a Platform". *E-Scio*(5 (68)), 416-420. <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-razvitiya-sistemy-mezhvedomstvennogo-elektronnogo-vzaimodeystviya-v-realizatsii-kontseptsii-gosudarstvo-kak-platforma/pdf>
- Peña-López, I. (2020). The OECD Digital Government Policy Framework. Six dimensions of a Digital Government .
- Poliarus, V. (2022). *Identification of Design Principles for Platform Engineering in the Public Sector* [Bachelor's Thesis, Technical University of Munich]. Munich, Germany. https://www.matthes.in.tum.de/file/dns4a156acpy/Sebis-Public-Website/-/Bachelor-s-Thesis-Vasilisa-Poliarus/TUM_Thesis_Poliarus_final.pdf
- Pope, R. (2019a). *Government as a Platform: Playbook* [راهنمای اجرایی دولت به مثابه پلتفرم]. Publications of the Cyber Space Space Research Institute, Tehran, Islamic Republic of Iran .[In Persian]
- Pope, R. (2019b). Playbook: government as a platform. *Ash Center for Democratic Governance and Innovation, Harvard Kennedy School, Cambridge, Massachusetts* .
- Seo, H. (2021). Government as a Platform Revitalization Strategy Derived from Webtoon Platform Success Factors. *Journal of Digital Convergence*, 19(10), 1-13. <https://doi.org/10.14400/JDC.2021.19.10.001>
- Seo, H., & Myeong, S. (2020). The priority of factors of building government as a platform with analytic hierarchy process analysis. *Sustainability*, 12(14), 5615. <https://doi.org/10.3390/su12145615>
- Seo, H., & Myeong, S. (2022). Effects of Application of Information on the Expectations of Benefits from GaaP: Moderating Effects from Perceptions of IIT. *Sustainability*, 14(3), 1624. <https://doi.org/10.3390/su14031624>
- Smorgunov, L. (2021). Governability and a technocratic approach to government as a platform: critics using the Russian case. *International Journal of Electronic Governance*, 13(1), 4 .۲۰-<https://doi.org/10.1504/IJEG.2021.114298>
- Srnicek, N. (2021). *Platform Capitalism*. amirkabir .
- Styrin, E., Mossberger, K., & Zhulin, A. (2022). Government as a platform: Intergovernmental participation for public services in the Russian Federation. *Government Information Quarterly*, 39(1), 101627. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2021.101627>
- Trček, D. (2022). E-government 4.0: Managing APIs as facilitators for digital transformation. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 11(1), 1-1. <https://doi.org/10.36941/ajis-2022-0001>

